

‘JE MAAKT HET VARKEN EEN BRON VOOR RESERVEONDERDELEN’

Het is chirurgen voor het eerst gelukt een varkensnier succesvol te transplanteren naar een mens. Een medische doorbraak, of gaan we met genetisch gemanipuleerde dierorganen een stap te ver? *Resource* legt de kwestie voor aan dierethicus Bernice Bovenkerk.

Hoe kijk jij hier naar?

‘De ethische discussie richt zich niet zo zeer op dierwelzijn, maar vooral op de vraag: wil je als mens een orgaan van een dier in je lichaam? Dat is juist iets waar dierethici zich minder druk om maken, omdat we geen duidelijke scheidslijn trekken tussen mensen en andere dieren. Als dierethicus heb ik vooral moeite met instrumentalisatie van dieren. Je maakt ze tot ding. Gecreëerd om onze doelen te dienen. Het varken is puur een bron voor donororganen, voor reserveonderdelen. Daarmee ga je voorbij aan het feit dat een dier een levend en voelend wezen is, met eigen belangen en doelen in het leven.’

We eten toch ook varkens, wat is hier anders aan?

‘Ik snap het argument, zeker omdat je met een donororgaan levens kan redden. Daarmee zou varkens houden voor orgaandonatie zelfs beter te rechtvaardigen zijn dan ze houden voor vleesconsumptie. Bovendien passen we in de veehouderij ook met technologie het dier aan onze wensen aan. Daar zie ik wel overlap, maar dit gaat een stap verder, omdat we een dier genetisch aanpassen specifiek om te dienen als donor. Medisch gezien is het misschien een kleine genetische aanpassing, maar het gaat in de ethiek vooral om het doel dat erachter zit. Bovendien moeten deze varkens volledig steriel leven, om te zorgen dat ze niet worden blootgesteld aan

Chirurgen bekijken de varkensnier die zal dienen als donororgaan • Foto ANP Joe Carrotta

ziektekiemen. Daarmee is de vraag in hoeverre ze nog natuurlijk gedrag kunnen uitvoeren en wat dat voor welzijn betekent, iets waar in de veehouderij denk ik meer aandacht voor is.’

Gaan belangen van mensen niet voor die van varkens?

‘Mensen kijken met een antropocentrische blik naar de wereld. Daarbij bepalen wij de standaard, op basis van wat wij belangrijk vinden. Die standaard is vrij arbitrair. Als we bijvoorbeeld morele status zouden meten aan de hand van zwemsnelheid, dan staan we er heel anders voor. De dierethiek gaat ervanuit dat soorteigenschappen niet bepalend mogen zijn voor morele status. Mensen zijn ook niet allemaal even slim, toch vinden we in deze tijd niet dat slimme mensen daarom mogen doen wat ze willen met domme mensen. En

baby’s hebben nog geen taal, maar daar gaan we ook niet op experimenteren. We zitten gevangen in onze denkbeelden van wat we belangrijk vinden in ons leven en kennen daarom meer waarde toe aan een mensenleven. Dat is onterecht. Vanuit een neutraal gezichtspunt is het niet mogelijk te zeggen dat een mensenleven waardevoller is dan een varkensleven. Het is paradoxaal, want omdat varkens zoveel op ons lijken, zijn ze geschikt als donor. De vraag is ook: moeten dieren opdraaien voor ons donororganetekort? Het is ons probleem. Zelf hebben we het idee dat we er alles aan moeten doen om onze levens zo lang mogelijk te rekken. Terwijl de dood onderdeel is van het leven. Misschien moeten we dat accepteren. In elk geval hoop ik dat het dier wordt meegenomen in de ethische discussie. Maar ik vrees dat, zoals wel vaker gebeurt, de ethiek wordt ingehaald door de technologie.’ TL

Lees het volledige verhaal via deze QR-code:

